

Kumitat għall-Kultura u l-Edukazzjoni

2022/2188(INI)

7.6.2023

ABBOZZ TA' OPINJONI

tal-Kumitat għall-Kultura u l-Edukazzjoni

għall-Kumitat għall-Affarijiet Barranin u l-Kumitat għall-Kummerċ
Internazzjonali

dwar ir-rapport ta' implementazzjoni dwar il-Ftehim dwar il-Kummerċ u l-Kooperazzjoni bejn l-UE u r-Renju Unit
(2022/2188(INI))

Rapporteur għal opinjoni (*): Laurence Farreng

(*) Kumitat assoċjat – Artikolu 57 tar-Regoli ta' Proċedura

PA_NonLeg

SUĞGERIMENTI

Il-Kumitat ghall-Kultura u l-Edukazzjoni jitlob lill-Kumitat ghall-Affarijiet Barranin u lill-Kumitat ghall-Kummerċ Internazzjonal, bħala l-kumitati responsabbli, biex jinkorporaw is-suggerimenti li ġejjin fil-mozzjoni għal riżoluzzjoni tagħhom:

- A. billi s-setturi kulturali u kreattivi mhumiex imsemmija fil-Ftehim dwar il-Kummerċ u l-Kooperazzjoni (FKK);
- B. billi l-FKK isemmi t-terminu “edukazzjoni” biss fir-rigward taċ-ċibersigurtà u l-ħtieġa li ċ-ċittadini jiġu edukati dwar sfidi relatati;
- C. billi l-libertà tal-moviment hija valur Ewropew ewljeni u waħda mil-libertajiet fundamentali minquxa fit-Trattati Ewropej; billi l-libertà tal-moviment bejn ir-Renju Unit u l-UE ma għadhiex disponibbli għaċ-ċittadini tar-Renju Unit u tal-UE mill-Brexit; billi ċ-ċittadini tal-UE jistgħu joqogħdu fir-Renju Unit mingħajr viżsa sa sitt xhur fis-sena u ċ-ċittadini tar-Renju Unit jistgħu jibqgħu fl-UE sa 90 jum f'perjodu ta’ 180 jum;
- D. billi r-Renju Unit iddeċċeda unilateralement li ma jkunx parti mill-programm Erasmus+ 2021-2027, li jkopri s-setturi tal-edukazzjoni, iż-żgħażaq u l-isport; billi l-istituzzjonijiet tar-Renju Unit xorta jistgħu jkunu assoċjati mal-attivitajiet Erasmus Mundus u Jean Monnet;
- E. billi Erasmus+ mhuwiex biss programm ta’ mobbiltà, iżda għoddha b’sahħitha għall-iskambju tal-gharfien, it-trawwim tal-kooperazzjoni akademika, il-ħolqien ta’ rabtiet b’sahħithom u dejjima u l-promozzjoni tal-fehim bejn in-nies u l-istituzzjonijiet;
- F. billi r-Renju Unit għażel li ma jassocjax mal-programm Orizzont Ewropa 2021-2027, li jkopri r-riċerka u l-innovazzjoni; billi l-Ftehim dwar il-Kummerċ u l-Kooperazzjoni jħalli mistuħha l-possibbiltà li r-Renju Unit jipparteċipa f’Orizzont Ewropa;
- G. billi r-Renju Unit kien wieħed mid-destinazzjonijiet l-aktar popolari għall-partecipanti ta’ Erasmus+ sar-referendum dwar il-Brexit;
- H. billi pajjiżi mhux tal-UE jistgħu jingħaqdu ma’ Erasmus+ bħala pajjiżi membri jew assoċjati;
- I. billi, bħala konsegwenza tal-Brexit, iċ-ċittadini tal-UE li jistudjaw fir-Renju Unit ma jistgħux jibbenifikaw aktar minn “miżati tad-dar”, iżda jridu jħallsu miżati oħla għall-istudenti internazzjonali, li jagħmluha għalja b’mod projbittiv għall-maġgoranza l-kbira tagħhom;
- J. billi l-iskambji taż-żgħażaq u tal-iskejjal ġew affettwati serjament mill-Brexit; billi riċerka mwettqa minn organizzazzjonijiet li jirrappreżentaw l-industrija tal-ivvjaġġar sabet li n-numru ta’ studenti mibgħuta fir-Renju Unit minn operaturi Ewropej li jorganizzaw vjaġġi tal-iskola u vjaġġi oħra ta’ grupp edukattivi, kulturali jew relatati

mal-isport kien 83 % inqas fl-2022 milli fl-2019, l-aħħar sena ta' qabel il-pandemija tal-COVID-19 qabel ma daħal fis-seħħ il-Ftehim dwar il-Kummerċ u l-Kooperazzjoni¹;

- K. billi r-Renju Unit iddeċieda li ma jkunx parti mill-programm tal-Korp Ewropew ta' Solidarjetà (KES) 2021-2027, li jkopri l-volontarjat u l-impenn taż-żgħażagh;
- L. billi r-Renju Unit għażel li ma jkunx parti mill-programm Ewropa Kreattiva 2021-2027, li jkopri s-setturi kulturali u kreattivi;
- M. billi kważi wieħed minn kull żewġ proġetti ta' Ewropa Kreattiva kellhom mill-inqas sieħeb Brittaniku wieħed fil-perjodu ta' programmazzjoni 2014-2020²;
- N. billi l-libertà tal-moviment ibbenefikat is-segmenti kollha tas-setturi kulturali u kreattivi, inkluż is-settur awdjobiżiv, festivals, kumpaniji tal-ġiti turistiċi, baned, orkestri, kumpaniji taż-żfin u tat-teatru, kemm mill-UE kif ukoll mir-Renju Unit;
- O. billi r-Renju Unit jibqa' parti mill-Konvenzjoni Ewropea dwar it-Televiżjoni Transfruntieri, u xogħliljet awdjobiżivi li joriginaw fir-Renju Unit huma meqjusa bhala "xogħliljet Ewropej" ghall-finijiet tad-Direttiva dwar is-Servizzi tal-Media Awđoviżiva³ skont l-Artikolu 1(1), punt (n) u paragrafu 3;
- P. billi l-Ftehim dwar il-Kummerċ u l-Kooperazzjoni japplika eċċeżżjoni kulturali, li teskludi s-servizzi awdjobiżivi mill-kamp ta' applikazzjoni tagħha;
- Q. billi l-ftehim ta' Windsor huwa pass sinifikanti lejn it-taffija tar-relazzjonijiet bejn ir-Renju Unit u l-UE u ħoloq kuntest li fih jistgħu jiġu esplorati opportunitajiet għal aktar kooperazzjoni;
- R. billi r-Renju Unit u l-UE jaqsmu ħafna mill-istess valuri fl-oqsma tal-kultura u l-edukazzjoni, notevolment il-libertà tal-akkademja u l-libertà tal-arti;
- S. billi l-gwerra fl-Ukrainia wriet li r-Renju Unit għadu konness b'mod qawwi mal-UE, b'rabit storiċi, ġeografiċi u kulturali čari;

Rimarki generali

- 1. Jiddispjaċiħ ħafna dwar id-deċiżjoni unilaterali u politika tal-Gvern tar-Renju Unit li ma jiippartecipax fil-programmi Erasmus+, Ewropa Kreattiva u dak tal-Korp Ewropew ta' Solidarjetà, minkejja l-ftuħ muri mit-tim tan-negozjar tal-UE; huwa konvint li din id-deċiżjoni se jkollha eżitu żvantagħġiż għal kulħadd, billi ċċaħħad lin-nies u lill-organizzazzjoni fl-UE u fir-Renju Unit minn opportunitajiet li jbiddulhom ħajjithom

¹ House of Lords - Kumitat ghall-Affarijiet Ewropej, [The future UK-EU relationship - Fourth Report of Session 2022-23 \[Ir-relazzjoni futura bejn ir-Renju Unit u l-UE - Ir-Raba' Rapport tas-Sessjoni 2022-23\]](#), id-29 ta' April 2023.

² House of Commons - Kumitat Digitali, Kultura, Media u Sport, [The potential impact of Brexit on the creative industries, tourism and the digital single market - Second Report of Session 2017-19 \[L-impatt potenzjali tal-Brexit fuq l-industriji kreattivi, it-turiżmu u s-suq uniku digħi - It-Tieni Rapport tas-Sessjoni 2017-19\]](#), il-25 ta' Jannar 2018.

³ [Id-Direttiva 2010/13/UE tal-10 ta' Marzu 2010 dwar il-koordinazzjoni ta' certi dispożizzjonijiet stabbiliti bil-ligi, b'regolament jew b'azzjoni amministrattiva fi Stati Membri dwar il-forniment ta' servizzi tal-media awdjobiżiva \(Direttiva dwar is-Servizzi tal-Media Awđoviżiva\)](#) (GU L 95, 15.4.2010, p. 1).

bis-saħħha ta' proġetti ta' skambju u kooperazzjoni;

2. Jinnota li bosta partijiet ikkonċernati fl-edukazzjoni, il-kultura u ż-żgħażaq, kemm fl-UE kif ukoll fir-Renju Unit, qed jitkolli li r-Renju Unit ikun assoċjat għal darb'oħra mal-programmi Erasmus+, Ewropa Kreattiva, Korp Ewropew ta' Solidarjetà u Orizzont Ewropa;
3. Jirrikonoxxi l-burokrazija eċċessiva maħluqa mill-irtirar tar-Renju Unit mill-UE; jinnota bi thassib l-inċertezzi u d-diffikultajiet maħluqa għal studenti, għalliema, artisti u professjonisti kulturali lesti li jitgħallmu, jgħallmu, iwettqu u jaħdumu fir-Renju Unit, b'mod partikolari n-nuqqas ta' informazzjoni disponibbli dwar ir-rekwiziti amministrattivi, u l-piż amministrattiv bla preċedent fuq ir-Renju Unit u il-konsulati u l-amministrazzjonijiet tal-Istati Membri;

Edukazzjoni

4. Jissottolinja l-benefiċċji enormi tal-programm Erasmus+ mhux biss għall-istudenti, iżda wkoll għall-għalliema, l-istudenti tal-edukazzjoni u t-taħriġ vokazzjonali (VET), studenti adulti, żgħażaq, persunal amministrattiv u s-soċjetà kollha kemm hi, li ma jistgħux jitkej lu mid-daqs tal-pakkett finanzjarju tiegħi;
5. Jiddispjaċi għall-fatt kif ġie ristrett l-aproċċ tal-“valur għall-flus” adottat mill-Gvern tar-Renju Unit fir-rigward tal-Erasmus+, li jinjora l-benefiċċji numeruži f’termini ta’ skambju ta’ għarfien u hiliet għall-istudenti, għalliema u persunal amministrattiv, il-kontribut għad-diversità fil-kampus u fl-iskejjel, u l-kontribut tiegħi għat-twessiġħ tal-prospetti u l-opportunitajiet tal-partecipanti tiegħi;
6. Jilqa’ b’sodisfazzjon ir-rimarki li saru mill-Ministru għall-Ewropa Leo Docherty li jirrikonoxxi li l-partecipazzjoni f’Erasmus+ kienet “ta’ benefiċċju kbir” għar-Renju Unit⁴;
7. Jinnota li fiż-żmien tar-referendum tal-UE fl-2016, daqs 5 % tal-istudenti fir-Renju Unit kienu cittadini tal-UE mis-27 Stat Membru l-ohra⁵, li jagħmluhom parti importanti mill-korp totali ta’ studenti barranin fir-Renju Unit;
8. Jinnota li xi proġetti Erasmus+ mill-perjodu ta’ programmazzjoni 2014-2020, li fih kienu qed jipparteċipaw organizzazzjonijiet tar-Renju Unit, kienu għadhom għaddejji f’Mejju 2023, li jagħmilha diffiċċi biex jiġi vvalutat sew l-impatt shiħi tal-irtirar tar-Renju Unit mill-programm Erasmus+;
9. Jinnota l-ħolqien tal-iskema Turing mill-Gvern tar-Renju Unit; madankollu, jiddispjaċi għall-fatt li dan il-programm ikopri biss il-mobbiltà tal-istudenti li joħorġu, u ma jkoprix is-setturi taż-żgħażaq u tal-isport⁶;
10. Jirrikonoxxi li t-thassib espress mill-partijiet ikkonċernati tar-Renju Unit dwar l-operat tal-iskema Turing meta mqabbel mal-programm Erasmus+, jinkludi n-nuqqas ta’

⁴ House of Lords - Kumitat għall-Affarijiet Ewropej, [Corrected oral evidence: The future UK-EU relationship](#), is-7 ta’ Marzu 2023.

⁵ Corbett, A. and Hanrais, L., *Higher education and research in the Brexit policy process*, 2023.

⁶ Gvern tar-Renju Unit, [Sit web tal-iskema Turing](#).

dispozizzjonijiet li jappoġġjaw il-mobbiltà tal-persunal, finanzjament limitat għal skambji mhux universitarji u l-htiega li jerġgħu jiġu sottomessi offerti ta' finanzjament fuq baži annwali⁷;

11. Jilqa' l-possibbiltà l-ġdida li jiġu ddedikati 20 % tal-baġit tal-Intestatura 2 tal-programm Erasmus+ 2021-2027 ghall-mobbiltà internazzjonali 'l barra mit-33 pajjiż li qed jipparteċipaw bis-shiħ fil-programm Erasmus+; madankollu, jinnota li din il-parti ma tistax tkun iddedikata għal kollox għal pajjiż spċificu wieħed, u ma tissostitwixx l-opportunitajiet mitlu fu l-jurriżultaw mill-irtirar tar-Renju Unit mill-programm Erasmus+;
12. Jilqa' b'sodisfazzjon il-ħolqien tal-programm Taith mill-Gvern ta' Wales, li jkopri kemm il-mobbiltà dieħla kif ukoll dik ħierġa; jinnota li dan il-programm, bħall-iskema Turing, ma jkoprix is-settur tal-isport;
13. Jilqa' b'sodisfazzjon ix-xogħol li qed isir bħalissa mill-Gvern Skoċċiż biex jinholoq programm simili, li jkopri kemm il-mobbiltà dieħla kif ukoll dik ħierġa;
14. Jilqa' d-deċiżjoni tal-Gvern Irlandiż li jiffinanzja l-mobbiltà ta' Erasmus+ għal studenti minn universitajiet fl-Irlanda ta' Fuq, irrispettivament min-nazzjonaliità tagħhom, billi jiġu rregistrați f'universitajiet Irlandiżi għat-tul tal-iskambju tagħhom; jieħu nota tax-xogħol li qed isir bħalissa mill-Gvern Irlandiż biex jiżviluppa skema simili għall-istudenti tal-VET;
15. Jinsab imħasseb dwar it-tnaqqis sinifikanti fin-numru ta' studenti tal-UE li jistudjaw fl-universitajiet tar-Renju Unit, li naqas sa 50 % fil-każ tal-istudenti tal-ewwel sena bejn l-2020-2021 u l-2021-2022, b'kuntrast man-numri ta' studenti minn regjuni oħra⁸, jissottolinja li din is-sitwazzjoni hija marbuta b'mod ċar mal-irtirar tar-Renju Unit mill-programm Erasmus+, it-tmiem tar-regoli ta' trattament ugħalli għall-miżati għat-tagħlim u l-boroż ta' studju għall-istudenti tal-UE u d-diffikultà biex tinkiseb viż-a għall-istudenti; jinnota li l-istudenti Ewropej ikkontribwew għad-diversità f'firxa wiesgħha ta' suġġetti, filwaqt li studenti internazzjonali mhux tal-UE għandhom tendenza li jkunu aktar ikkonċentrati f'oqsma partikolari ta' suġġetti bħall-inginerija u n-negozju; jinnota li l-universitajiet tar-Renju Unit jilqgħu ghadd dejjem jikber ta' studenti barranin, notevolment miċ-Ċina u l-Indja⁹, li jikkontribwixxu għall-istabbiltà finanzjarja tagħhom;
16. Jinnota li tmien universitajiet tar-Renju Unit jappartjenu għall-aqwa 100 università fid-din ja skont il-klassifikazzjoni ta' Shanghai¹⁰; jinnota li t-tmiem tal-progetti ta' kooperazzjoni bejn dawn l-universitajiet u l-universitajiet tal-UE huwa ta' detriment għar-riċerka u l-eċċellenza akademika fl-Ewropa;

⁷ House of Lords - Kunitat għall-Affarijiet Ewropej, [The future UK-EU relationship - Fourth Report of Session 2022-23 \[Ir-relazzjoni futura bejn ir-Renju Unit u l-UE - Ir-Raba' Rapport tas-Sessjoni 2022-23\]](#), id-29 ta' April 2023.

⁸ Higher Education Statistics Agency (HESA), [Chart 6 - First year non-UK domiciled students by domicile 2006/07 to 2021/22 \[Čart 6 - Studenti tal-ewwel sena mhux domiciljati fir-Renju Unit skont id-domiċilju 2006/07 sa 2021/22\]](#), 2023.

⁹ HESA, [Where do HE students come from? \[Minn fejn ġejjin l-istudenti ta' Edukazzjoni Għolja?\]](#), 2023.

¹⁰ Shanghai Jiao Tong University, [Klassifikazzjoni Akademika ta' Universitajiet Dinjija](#), 2022.

17. Jinnota li 11-il università tar-Renju Unit huma shab f'alleanzi permezz tal-inizjattiva tal-Universitajiet Ewropej; jiddispjačih ghall-fatt li dawn il-progetti ta' kooperazzjoni se jiġiċċaw meta jiskadu l-alleanzi tal-ewwel ġenerazzjoni (fl-ahħar tal-2024);
18. Jinnota li s-shubijiet numeruži li l-universitajiet tar-Renju Unit kellhom mal-kontropartijiet tagħhom tal-UE permezz tal-programm Erasmus+ iridu jiġu negozjati mill-ġdid bilateralment wieħed wieħed, u dan joħloq ir-riskju li jiġu eskluzi xi universitajiet iżgħar;
19. Jinsab imħasseb dwar l-effetti negattivi ta' din is-sitwazzjoni fuq kwistjonijiet relatati mas-sovranità Ewropea, peress li l-pajjiżi Ewropej kollha, kemm jekk jappartjenu ghall-blokk tal-UE jew le, iridu jkunu jistgħu jikkompetu, partikolarmen maċ-Ċina u l-Istati Uniti, f'oqsma strategiči bhall-innovazzjoni industrijali, digitalizzazzjoni, soluzzjonijiet ta' energija nadifa u kapacitajiet spazjali; jinnota li l-kooperazzjoni fir-riċerka bejn l-universitajiet fl-Ewropa hija strumentali f'dan ir-rigward;
20. Jinnota li l-Ftehim dwar il-Kummerċ u l-Kooperazzjoni jippermetti lir-Renju Unit li jagħżel li jipparteċipa fil-programm Orizzont Ewropa; ifakk li kemm l-edukazzjoni kif ukoll ir-riċerka huma partijiet integrali tal-kooperazzjoni akademika u li s-sinerġiji bejn Orizzont Ewropa u Erasmus+ jirrappreżentaw dimensjoni centrali tal-ġenerazzjoni ta' programmi 2021-2027; iħegġeg li l-programmi Erasmus+ u Orizzont Ewropa jitqiesu bħala pakkett;
21. Jenfasizza li l-pajjiżi ġirien kollha interessati u li jaħsbuha l-istess, inkluż ir-Renju Unit, huma mistiedna li jfittxu assoċjazzjoni mal-programm Erasmus+ u b'hekk jikkontribwixxu għas-sistemi edukattivi Ewropej; jiddispjačih li r-Renju Unit mhuwiex se jipparteċipa fl-inizjattivi u fil-miżuri maħsuba biex sal-2025 tinholoq Żona Ewropea tal-Edukazzjoni vera u propria, u b'hekk tkompli tonqos il-kooperazzjoni;
22. Ifakk li d-Direttiva 2005/36/KE¹¹ dwar ir-Rikonoximent ta' Kwalifikasi Professjonal ma għadhiex tapplika għar-Renju Unit u jiddispjačih li l-Ftehim ta' Kummerċ u Kooperazzjoni ma jikkontemplax dispozizzjonijiet biex jippermetti r-rikonoximent reciproku tal-kwalifikasi professjonal; iħegġeg lir-Renju Unit u lill-Kummissjoni jkomplu d-djalogu tagħhom bil-ghan li jistabbilixxu qafas effikaċi għar-rikonoximent reciproku tal-kwalifikasi professjonal;
23. Jissottolinja li r-Renju Unit qed ikompli jipparteċipa fizi-Żona Ewropea tal-Edukazzjoni Għolja (“process ta' Bolonja”); iħegġeg lir-Renju Unit, lill-Kummissjoni u lill-Istati Membri jkomplu bil-hidma tagħħom lejn rikonoximent reciproku šiħiħ tal-kwalifikasi akademici;

Kultura

24. Ifakk li fl-importanza tal-industriji kulturali fir-Renju Unit, li kkontribwew GBP 109 biljun għall-ekonomija tar-Renju Unit fl-2021 (jiġifieri daqs 5.6 % tal-ekonomija tar-Renju Unit), b'wieħed minn kull 11-il impieg ikun fl-ekonomija

¹¹ [Id-Direttiva 2005/36/KE tas-7 ta' Settembru 2005](#) dwar ir-Rikonoximent ta' Kwalifikasi Professjonal (GU L 255, 30.9.2005, p. 22).

kreattiva¹²; jinnota li l-industriji kulturali huma kkunsidrati bħala element centrali tas-“setgħa ta’ persważjoni” tar-Renju Unit u influwenza globali usa¹³;

25. Jissottolinja li 96 % tal-artisti Brittaniċi kien kontra l-irtirar tar-Renju Unit mill-UE¹⁴;
26. Jiddispjaċih ħafna għan-nuqqas ta’ kwalunkwe dispożizzjoni marbuta mal-kultura u setturi kulturali u kreattivi fil-Ftehim dwar il-Kummerċ u l-Kooperazzjon, li jagħmilha de facto “Brexit ta’ Ebda Ftehim” kemm ghall-artisti tal-UE u tar-Renju Unit kif ukoll għas-settur kulturali kollu;
27. Jinnota li l-programm Ewropa Kreattiva ma ġiex sostitwit minn xi programm ieħor iddedikat ghall-kultura biex jappoġġja l-artisti fir-Renju Unit;
28. Huwa mħasseb bil-burokrazija eċċ-cessiva maħluqa mill-irtirar tar-Renju Unit mill-UE ghall-artisti tar-Renju Unit li jridu jagħmlu tours fl-UE u l-artisti Ewropej li jridu jagħmlu tours fir-Renju Unit, kif muri mill-ostakli amministrattivi maħluqa mill-applikazzjoni tar-Regolamenti tas-CITES ghall-artisti li jivvjaġġaw b’ċerti tipi ta’ strumenti mužikali;
29. Jinnota li l-pletora ta’ regoli ta’ migrazzjoni, inkluži sistemi differenti ta’ viża u permessi tax-xogħol f’kull wieħed mill-Istati Membri tal-UE, kif ukoll regoli tal-VAT ghall-merchandising, regoli dwar kabotaqgħ u kummerċ transfruntier għal trasportaturi speċjalizzati li jittrasportaw merkanzija u dekorazzjoni tal-palk bejn ir-Renju Unit u l-UE, qed jagħmluha diffiċli u għalja ghall-artisti emergenti u indipendent tar-Renju Unit li jagħmlu tours fl-UE jew jipparteċipaw f’festivals Ewropej; jinnota li l-artisti tal-UE huma affettwati wkoll minn kwistjonijiet simili meta jkunu qed jagħmlu tours fir-Renju Unit;
30. Jenfasizza li s-simplifikazzjoni tal-arrangamenti tal-viża hija fl-interess tas-setturi kulturali u kreattivi kemm fl-UE kif ukoll fir-Renju Unit u jheġġeġ liż-żewġ partijiet sabiex jintlaħaq ftehim; jemmen li dawn l-arrangamenti tal-viża jenħtieġ li jkunu parti minn qafas futur tal-UE ghall-artisti u l-professionisti kulturali;
31. Jinnota t-thassib espress minn xi partijiet ikkonċernati Brittaniċi mis-settur kulturali dwar l-ambjent regolatorju futur għas-servizzi kulturali u tal-media fir-Renju Unit u ż-żarmar tal-*acquis* tal-Unjoni f’dan il-qasam ta’ politika;

Żgħażagħ

32. Jiddispjaċih għan-nuqqas ta’ kwalunkwe dispożizzjoni relatata maż-żgħażagħ, l-iskambji taż-żgħażagħ u l-proġetti fil-Ftehim dwar il-Kummerċ u l-Kooperazzjoni;

¹² Creative Industries Federation, [*Brexit Report: The impact of leaving the EU on the UK’s arts, creative industries and cultural education - and what should be done \[Raport dwar Brexit: L-impatt tat-iluq mill-UE fuq l-arti, l-industriji kreattivi u l-edukazzjoni kulturali tar-Renju Unit - u x’għandu jsir\]*](#), 2016.

¹³ House of Commons - Kumitat Diġitali, Kultura, Media u Sport, [*The potential impact of Brexit on the creative industries, tourism and the digital single market - Second Report of Session 2017–19 \[L-impatt potenzjali tal-Brexit fuq l-industriji kreattivi, it-turiżmu u s-suq uniku diġitali - It-Tieni Rapport tas-Sessjoni 2017–19\]*](#), il-25 ta’ Jannar 2018.

¹⁴ Creative Industries Federation, op. cit.

33. Jenfasizza l-importanza ta' progetti internazzjonali taż-żgħażagħ, li jippermettu liż-żgħażagħ iwessgħu l-orizzonti tagħhom, filwaqt li joħolqu aptit biex jiskopru kulturi oħra li għandhom beneficiċċi tul il-ħajja;
34. Jinsab imħasseb li kważi l-ebda wieħed mill-proġetti taż-żgħażagħ li qabel kienu ffinanzjati mill-programm Erasmus+ li jinvolvi tfal fl-ettà tal-iskola issa mhux qed jiġi ffinanzjat permezz tal-iskema Turing tal-Gvern tar-Renju Unit;¹⁵
35. Jinnota li l-vjaġġi tal-iskola huma mfixkla mir-regoli l-ġoddha dwar il-migrazzjoni, il-ħtieġa li l-iskejjel iħallsu għal viża għal kull student; għalhekk, jitlob lill-Gvern tar-Renju Unit u lill-Istati Membri biex joħolqu skema ta' vvjaġġar ta' gruppi taż-żgħażagħ għal żgħażagħ taħt it-18-il sena;

L-isport

36. Jiddispjaċih għan-nuqqas ta' kwalunkwe dispożizzjoni marbuta mal-bini tal-kapaċità tal-organizzazzjonijiet ta' baži u professjonali, shubijiet u skambji fl-oqsma tal-isport u l-isport elettroniku fil-Ftehim dwar il-Kummerċ u l-Kooperazzjoni;
37. Jinnota li s-settur tal-isport tar-Renju Unit ma għadux jiddependi fuq id-deċiżjoni tal-Qorti tal-Ġustizzja fil-każ Bosman tal-15 ta' Dicembru 1995¹⁶, li ppermettiet il-moviment hieles ta' plejers u atleti fi ħdan l-UE; jinnota bi thassib li din is-sitwazzjoni taffettwa hażin il-partecipazzjoni tal-atleti tal-UE f'timijiet tar-Renju Unit jew kompetizzjonijiet professjonali billi potenzjalment tillimita n-numru tagħhom; jinsab imħasseb li jista' jkun ta' detriment għall-funzjonament tas-sistema ta' trasferimenti u għall-plejers tal-UE u l-klabbs tal-UE li jiddependu fuq il-fondi li johorġu minn ftehimiet ta' trasferimenti;
38. Jenfasizza li peress li l-plejers u l-atleti tal-UE tal-Brexit għandhom bżonn permess taxxogħol biex jilaghbu fir-Renju Unit, kif qabel kien il-każ biss għal plejers mhux tal-UE, li jxekkel il-kapaċità tagħhom li jikkompetu fuq in-naħha l-oħra tal-Kanal Ingliż;
39. Jinnota li l-atleti tar-Renju Unit issa huma soġġetti għar-regoli ta' Schengen, li jistgħu jwasslu għal diffikultajiet fil-każ ta' kompetizzjonijiet li jsiru f'diversi pajjiżi Ewropej f'perjodu qasir ta' zmien;
40. Jinnota li l-programm Turing li jissostitwixxi l-programm Erasmus+ ma għandux parti ddedikata għall-isport, u dan joħloq vojt fir-rigward tal-proġetti ta' kooperazzjoni fl-isport; jinsab imħasseb li dan se jkun ta' detriment għall-isport tal-massa.

¹⁵ House of Lords - Kunitat għall-Affarijiet Ewropej, [The future UK-EU relationship - Fourth Report of Session 2022–23 \[Ir-relazzjoni futura bejn ir-Renju Unit u l-UE - Ir-Raba' Rapport tas-Sessjoni 2022–23\]](#), id-29 ta' April 2023.

¹⁶ Sentenza tal-Qorti tal-15 ta' Dicembru 1995, C-415/93 - Union royale belge des sociétés de football association et vs Bosman et, ECLI:EU:C:1995:463.